

EGENSINNIG DALACHARM

Ett kvadratisk hus med toppigt tak, en kombination av en tjänstemannavilla från 1940-talet och en hydda. Eller kanske en paviljong? Det är Anders Rehnbergs och Anja Geigants skapelse vid sjön Runn i Dalarna.

TEXT OCH FOTO ANNA G. TUFVSSON

– Det är knepigt att ha ett sådant här lantställe. När man är här så vill man bara stanna. Det är problemet, säger Anders och Anja.

Husets tak och fasad är klädda med kärnfuru som målats med Roslagsmahogny, en blandning av rå linolja, tjära och terpentin.

SOMLIGA TYCKER ATT det roligaste med en trädgård är att få se den i full blom. Eller att skörda i grönsakslandet. Anders Rehnberg och Anja Geigant tycker att det är roligare att gräva upp och flytta runt buskar och träd. De möblerar hela tiden om i trädgården och skapar nya rum. Den manchuriska valnöten har de flyttat tre gånger.

– Vi är nog lite besatta av själva anläggandet, säger Anders. Våra grannar ser oss alltid springa runt och flytta buskar. Min morfar var likadan, han hade alltid en liten spade i bilen ifall han skulle hitta något fint träd.

Det var Anders morfar som köpte tomten vid sjön Runn i Dalarna. Det var på 1940-talet och marken var en avstyckad bit ängsmark med ett par tallar i strandkanten. Han flyttade dit ett gammalt härbre för att använda som sommarstuga. Men morföräldrarna ville att stugan skulle ligga i en skogsglänta och satte därför i gång med att plantera träd: granar, björkar och ekar.

– Det växer bra här, säger Anders och pekar på några gigantiska granar som reser sig mot skyn. Träden var bara ett par meter höga när jag var barn.

För femton år sedan ärvde Anders fastigheten. Den gamla stugan låg då väl inbäddad bland träden och man kunde inte se sjön från huset.

– Mina morföräldrar vistades inte vid sjön så mycket. Mormor tyckte mest att det blåste rätt därifrån. De höll sig gärna en bit upp och skapade skogen som ett skydd mot väder och vind. Anja och jag tänkte väl tvärtom. Vi ville öppna tomten mot sjön och var sugna på att ha mer trädgård. Så det första vi gjorde var att börja fälla träd.

Anders och Anja träffades medan de båda utbildade sig till arkitekter. →

Den ena halvan av det stora vardagsrummet öppnar sig ända upp inock. Alla de stora fönstren är vända mot solen och ljuset.

Tankar på ett nytt hus på tomten vid Runn dök upp samtidigt som de skulle påbörja sina examensarbeten. De beslutade sig för att göra arbetet tillsammans och satte i gång att fundera. De ville rita något modernt som samtidigt anknyt till platsen utan att det för den skull måste vara kurbitsmålat eller rött. Det närmaste grannhuset, ett nationalromantiskt mörkt timmerhus med örnar på taket och svarvade snickerier, både fascinerade och avskräckte.

– Jag såg framför mig en blandning av en tjänstemannavilla från 1940-talet och en hydda i skogen, säger Anja. En mix av två världar. Grejen var att vi inte riktigt visste om vi ville ha ett fritidshus eller en året-runt-bostad. När vi skulle rita huset fanns idén om ett enklare liv, som inte liknar det man lever i stan. Men vi hade också tankar på att kunna bo här i längre perioder, både sommar och vinter. Det ställer krav på en viss standard, till exempel snabb och effektiv uppvärmning.

Så de ursprungliga planerna på ett långt och smalt hus övergavs, i stället blev huset kompakt och kvadratisk och därigenom mindre energikrävande. Skorstenen placerades

exakt i mitten av huset för att värmen bäst skulle spridas. För att utnyttja solljuset maximalt byggdes huset längs diagonalen nord-syd. Solen går upp vid sovrummet och vandrar sedan runt via vardagsrummet och ner vid köket.

– Men vi var tvungna att ta ställning inte bara till hur huset skulle se ut utan också till de rum som skapas när man placerar ett hus på ett visst sätt. Vi strukturerade om hela tomten som från början var ganska platt, säger Anders. Skapade slänter, kullar och rumsbildningar med hjälp av träd, perenner och murar. Jordkällaren blev en viktig del, en slags pendang till huset.

BYGGPERIODEN INLEDDES 1995. Då var det lågkonjunktur och stor arbetslöshet bland arkitekter. Anders och Anja som nyligen hade avslutat sina utbildningar upptäckte att det inte fanns några jobb att söka och bestämde sig för att använda tiden till att själva bygga huset de ritat. De flyttade in i härbret och bodde där under hela byggperioden.

– Vi hade nog aldrig vågat ge oss på projektet om vi inte hade haft den teoretiska kunskapen och praktisk kunskap

”När vi skulle rita huset fanns idén om ett enklare liv som inte liknar det man lever i stan.”

Till vardagsrummet snickrade Anders och Anja väggfast inredning, ett väggskåp och en soffa. Väggarna består av linoljad granpanel.

från Konstfacks inredningslinje där vi båda gick en period, säger Anja. Där fick man en gedigen hantverks- och snickeriutbildning och en förtrogenhet med olika maskiner.

De byggde sedan hela huset själva. Ja, i alla fall nästan ... En grävmaskinist grävde ut för grunden och vägen. En elektriker gjorde elinstallationer. En snickare specialtillverkade fönstren.

– För övrigt har vi gjort allting. Murat skorstenen, gjutit grunden, snickrat alla skåp och dörrar, målat, kapat varanda plankor och regel. I efterhand kan jag knappt förstå att vi spikat ihop det här, säger Anja. Men vi har fått en unik förståelse för hur det går till när man bygger, den kunskapen har vi nu nytta av i våra jobb.

Anders och Anja har nyligen startat eget. Som anställda arbetade de med kontorshus, shoppingcentra, butikskoncept, villor och möbler.

– Arkitektur påverkar alla människor, vardag som helgdag, säger Anders. Vi vill att fler ska få förmånen att vistas i väl genomtänkta byggnader. Balansgången mellan extremt modernt och något slags genuin trevlighet lockar oss och vi →

Närheten till sjön ger ett bra odlingsklimat. Även ömtåliga växter trivs.

“Vi strukturerade om hela tomten som från början var ganska platt.”

Den generösa trappan fungerar som sittplats i olika nivåer.

Modellen visar husets enkla struktur, i princip en kub med skorsten i mitten.

vill rita allt från inredning till stadsplaner. Vi tycker att en rolig och intresserad beställare är viktigare än projektets storlek.

Hela året åker de regelbundet till huset. Varje årstid har sin lockelse. – I Dalarna ser man en tydlig skillnad mellan årstiderna på ett helt annat sätt än i Stockholm, säger Anders. Det ligger tillräckligt långt söderut för att vi ska få varma och långa somrar och så pass långt in i landet att snön ligger kvar på vintern. Ljuset här är fantastiskt – lite disigt och ljusblått, nästan turkost.

– Hösten är härlig, säger Anja. I alla fall om man har lyckats med odlingarna. Då kan man fylla på vinterförråden med bär och frukt och göra svampturer i skogen. Vi är båda uppväxta i traditionen sylta och safta. Det var bland annat därför vi byggde jordkällaren.

Då de byggde rådde en nästan religiös inställning till ekologiskt byggande. De ville bygga enligt ekologiska principer så långt som möjligt och hade även tankar kring självhushållning. De läste en bok av John Seymour om hur man kan försörja sig på ett hektar mark. Tomten här är precis ett hektar men det blev lite väl romantiskt med självhushållning.

– Det ger ändå en frihetskänsla, menar Anja. Att man har sin egen ved och kan odla sin mat. Det ger en trygghet att veta att man i alla fall delvis kan vara självförsörjande. Men ibland hinner man inte med. Det är tråkigt för jag kan verkligen känna mig sugen på det riktiga lantlivet. Samtidigt är det skönt när det blir kallt och det inte är så mycket att göra i trädgården. Då kan man sitta inne och kura och elda i spisen.

Under sommaren kräver den stora tomten och trädgården mycket skötsel. Odlingsklimatet är gynnsamt tack vare närheten till sjön.

– Ja, det växer nästan för bra, säger Anders. Det blir en djungel på nolltid om man inte är här i tid på försommaren. Samtidigt ska man ju vara glad för det som tar sig. Man får inte ha kontrollbehov om man håller på med trädgård. Själva överraskningsmomentet och det oberäknliga när växter sprider sig och hamnar på platser man inte alls tänkt är både kul och spännande. Det kan bli hur bra som helst, det gäller att utnyttja slumpen!

Ibland har Anja fått kommentarer och uppskattning från gäster som förutsätter att det är hennes trädgård.

– Det finns fortfarande ett slentriantänkande när det gäller trädgård, säger Anja. Det ses av vissa som ett kvinnligt intresse. Precis som att byggande är ett manligt. Men vi är båda lika intresserade av allt som har med huset och trädgården att göra. När vi köper verktyg brukar vi köpa två likadana så vi har var sitt.

– Här mår vi som bäst, säger Anja. Det är tyst. Man kan följa årstiderna och är ute mycket och rör på sig. Egentligen är det nog den bästa formen av rekreation – att ha en stor tomt att ta hand om. ●

De små gluggarna i sovrummet vetter in mot husets stora vardagsrum och fungerar både som värme- och ljusinsläpp.

Alla dörrar inomhus är glasade på ena sidan och har smala glipor mellan plankorna för ljuset att sila genom.

En lysk Wähstler-vedspis fungerar även som värmekälla. – Det är bara lite jobbigt när man ska baka kakor i sommarvärmen, säger Anja med ett skratt.